

paper de vidre

www.paperdevidre.tk

nº22 23 de març del 2004

ENTREVISTA

A Empar Moliner, escriptora – *Carles Miró*

ESCRITS

La Llotja - *Ester Andorrà*

La realitat sempre supera la ficció - *Jordi Armengol*

La revelació – *Genís Cardona*

Epigrama - *Quim Cardús*

Cròniques grises de diumenge – *Rubèn Intente*

S, M, L, XL - *Guillem Miralles*

Un individu - *Sr. Polissó*

Drama d'U. d'A. Arq.- *Josep Ricart*

Inspiració (1era part) – *Màrius Serra*

Descans - *Roger Tudó*

En la realitat de sobrecàrrega informativa, el paper de vidre és una guia per orientar a través del coneixement específic propi de cada experiència individual, amb escrits amb claredat d'idees, concreció, imaginació, i desimboltura i alegria expositives.

2 ANYS

Aquest és el darrer número del segon any de la revista.

Estem preparant una festa de celebració del segon aniversari, que es celebrarà, si tot va bé, el dimecres dia 5 de maig, a les 20.00h, a la Jazz Cava de Terrassa. Hi haurà actuacions musicals i recitals de poesia, i, també hi trobareu, si veniu, gent que llegeix, escriu o sent a parlar del Paper de Vidre.

Us anirem informant dels detalls tan aviat com es confirmin.

Proper número: 23 d'abril del 2004.

paperdevidre@hotmail.com

MOLINER, LA COPA IDEAL

Entrevista a Empar Moliner, escriptora

per Carles Miró

www.carlesmiro.blogspot.com

Empar Moliner (Santa Eulàlia de Ronçana, 1966) és escriptora. Col·labora a Catalunya Ràdio i escriu al diari *El País*. Li agrada destacar la importància d'escriure bé, sense fer distincions entre literatura i periodisme i ni tan sols entre diferents tipus de periodisme (esportiu, científic o cultural): "la importància d'utilitzar la paraula adequada en el moment precís, sense recórrer a paraules refistolades ni empobrir el llenguatge". I dona importància als detalls, "petits detalls que t'obren una porta sencera a tot un món", i la necessitat de "donar la volta a les evidències".

Libres:

L'ensenyador de pisos que odiava els mims (1999), contes.

Feli, estheticienne (Premi Josep Pla, 2000), novel·la.

T'estimo si he begut (2004), contes.

Empar Moliner a l'Ideal, extreta del diari *Avui*

*Vaig a roda de premsa convocada a l'Ideal, de Mallorca amb Aribau (a Barcelona), un lloc recomanable pels dry martinis que s'hi poden beure i amb clients de renom; entre ells, Javier de la Rosa. Em van dir a les dotze i arribo puntual. L'editor i una noia, que deu ser del departament de premsa de l'editorial, em saluden i em somriuen quan entro: es pensen que sóc un periodista; no els desenganyo. Empar Moliner és a la barra, es deixa fer fotos asseguda en un tamboret, davant d'un dry martini i amb el seu llibre a les mans. Van arribant els periodistes de debò, els fotògrafs deixen un moment de metrallar l'escriptora i seiem tots al voltant de dues tauletes (amb canapès i xampany) per parlar del llibre. L'editor encara no ha perdut el seu somriure. Diu que està molt content d'editar *T'estimo si he begut*: "Estic content com un pèsol." Després, defensa el gènere del conte "ara que es torna a dir que els contes són un gènere menor". Quan toca el torn a l'autora, també deixa bé l'editor. I anem al gra. Frases de Moliner dedicades al gremi: "Vull anunciar que aquest llibre no és una trilogia, que els personatges no se m'han escapat de les mans i que no em sento buida després d'haver-lo escrit."*

¿D'on surt el títol?

D'una cançó d'un grup de punk poppie, *Bloodbound gang*, que es titula "You're pretty when I'm drunk". Diu la lletra: "M'agrada quan vaig borratxo i avui vaig molt borratxo". Després vaig trobar una altra cançó, de Zebrahead, que és un altre grup punk, que es titula "Playmate of the year". La lletra diu: "guapa, fins i tot sense cervesa" i em semblava que era el complement de l'altra. Com que sol passar, que quan has begut tothom guanya en bellesa, em va agradar.

Un personatge d'un conte teu, "La importància de la higiene bucodental", només gosa dir-li al seu nòvio que l'estima quan ha begut.

Per això, hem de recomanar a la població catalana que begui, que begui la major part del dia i de la nit. Ja ho deia aquell poeta lleugerament francès: "Hem d'estar sempre embriacs/ de vi, de poesia o de virtut". Si es té vi, però, jo desaconsello la poesia i la virtut.

Encara que només sigui pel canvi d'editorial ja és "obligat" preguntar-te per quina influència ha tingut en tu Quim Monzó.

Quim Monzó és un escriptor que admiro molt. Per mi és un referent, igual que ho són autors de contes com Salinger, Kafka, Mark Twain, Dorothy Parker o Martin Amis. Tots aquests autors, i

d'altres, com Patricia Highsmith o l'Umberto Eco articulista, són influències per mi. M'agraden perquè han inventat un sistema i perquè admiro els escriptors que fan humor.

Tant d'humor exaspera a segons quins escriptors de per aquí.

Recordo un acudit del New Yorker. Es veu la mare de Sartre que obre la bústia i veu que hi ha carta del seu fill. La llegeix i exclama: "Déu meu! Un altre cop amb el no-res, i avui és el meu aniversari". Sempre hi haurà gent exasperada. Jo conec gent que s'exaspera amb la sodomia, però, per sort, no es passa el dia explicant-ho. Es limita a no practicar-la.

En aquest llibre fan un paper ridícul els pijos, els poetes, els intel·lectuals, les feministes, els enamorats, els matrimonis, els gais, les ONGs... ¿Hi ha algú que no es pugui querellar contra tu per haver escrit *T'estimo si he begut*?

Són històries, de vegades còmiques, protagonitzades per parelles. Que els membres de la parella siguin gais o heteros no és important. De manera que si es volgués querellar un gai, s'hauria de querellar en tant que membre d'una parella, no en tant que gai. Els personatges del conte de la parella gai i els personatges del conte de la parella hetero es podrien intercanviar.

De tota manera, parlant de querelles, una senyora que es diu Carme Bastero ha escrit una carta al director de no sé quin diari on diu que troba molt bé que faci burla dels membres de les ONGs, però no de les persones—com ella—que diuen "tots i totes" a l'estil Joan Clos.

¿Es querellarà aquesta?

L'animo molt a fer-ho. És inadmissible que els i les autors/ores no escriguin "tots i totes". Hem de prohibir el sexista "tothom". Hem de dir "els i les". Estic fent una campanya perquè el llibre *Un millón de muertos* es digui *Un millón de muertos y muertas*. Si prospera, aviat el títol *Els nus i els morts* es dirà *Els i les nus/nues i els i les morts/mortes*. *La mort i la donzella* és més pelut.

En un conte hi ha unes parelles que volen adoptar fills i els psicòlegs els fan fer una "dramatització", els fan fer teatre, i un parell s'escapen perquè diuen que han d'anar al lavabo i passen una vergonya terrible...

És el que et fan fer quan fas el curset obligatori per adoptar un fill. Jo no ho trobo ni bé ni malament, només ho explico, perquè em sorprèn. Hi ha pares adoptius que m'han explicat que s'ho van passar malament, i d'altres que m'han explicat que s'ho van passar de puta mare.

¿I el conte "Els beneficis de la lactància materna"? Perquè jo aquestes senyores les he vist a la tele.

Està inspirat en una associació que cada any fa una jornada d'al·letament públic al Parc de la Ciutadella. Hi vaig anar, ho vaig veure i em vaig posar a fer el conte. D'aquesta jornada al carrer, si no em falla la memòria, en diuen "La gran mamellada".

¿Què!

"La gran mamellada", veig que fas cara de malícia. No m'agrada gens aquesta ironia fàcil que, via facial, estàs insinuant. El nom de l'Associació també m'agrada molt: es diu Via Làctea.

Déu n'hi do. Total, ho vas anar a veure...

Sí, i va ser edificant. Hi havia dos pobres allà mirant, amb els ulls fora de les conques, mentre totes aquelles dones donaven el pit. I d'aquí va sortir el conte.

També hi ha un conte d'una parella, un matrimoni que fa anys que estan casats, que es pregunten l'un a l'altre si van restrets i això té una funció determinada en el conte, que ara no explicaré per no carregar-me el final. Els que s'acaben casar et preguntaran si el matrimoni és això.

Diria que probablement. Que dues persones (o les que sigui) que fan vida matrimonial, s'igualen. Mengen el mateix, dormen les mateixes hores, i totes les funcions biològiques s'acaben produint al mateix temps

¿Què tens contra els sopars de matrimonis? ¿Si són la sal de la vida!

No hi ha res que m'emocioni tant. Però hi ha un personatge d'un conte s'avorreix molt durant un sopar de matrimonis. I l'avorriment mou el món. Segur que l'inventor de la roda (perdó!, el/la inventor/ra de la roda) s'avorria, i, per fer alguna cosa, es va posar a fer un croquis.

A la contracoberta del llibre hi ha una frase d'Espadaler que diu que retrates la beneiteria sense exagerar, tal com és. Però en els llibres anteriors els beneïts eren uns mims, una estheticènne, un culturista, etc., i ara treus un poeta que li paguen una milionada.

És un poeta-periodista que figura que ha escrit un llibre que es diu “Contra el nacionalisme i altres ‘ismes””. Fa llibres sobre com s’ha d’escriure. Naturalment és pura ficció. De tota manera, aquests últims anys he conegut gent rica i ara escriuré sobre rics fins que jo també sigui rica. Aleshores tindrà una gran consciència de classe.

Rics com els que donen un pernil dolç caríssim al gos i que fan gaspatxo “suavet”.

Quan et diuen que una cosa és suaveta en un restaurant on en un sopar de matrimonis, vol dir que no tindrà gust de res. (*El gaspatxo “suavet” que surt al conte “Aprengui a tastar vins” és sense all ni pebrot ni pa, i gairebé sense vinagre.*)

¿I aquests noms? El poeta que dèiem es diu Eladi Susaeta. Fa pensar en algun poeta català...

No. Susaeta és un nom que m’agrada com sona. Em vaig trobar un anuari del Círculo Ecuestre que havien llençat i el faig servir per posar noms als personatges. Salat, Figuerola, Susaeta, Biosca. Trio els noms en funció de com sonen. El personatge que surt en aquest conte no és poeta, de tota manera. Dóna classes de periodisme i escriu llibres sobre xefs.

¿Creus que el que escrius de les dones ho podria escriure un home? No parlo de talent (o també), sinó de la manera com s’ho prendria el públic o certes senyores que escriuen als diaris.

Totes aquestes senyores que dius que escriuen als diaris fan burla i critiquen els homes sempre que volen. Jo, com que considero que els homes i les dones som iguals, faig broma dels humans: homes i dones. Si una dona com la meva admiradíssima Teresa Viejo fa un llibre que es diu *Homes, manual d'instruccions* (o alguna cosa així), aleshores un home hauria de poder fer un llibre que es digués *Dones, manual d'instruccions*. Però no crec que cap s’hi atreveixi. El penjarien dels testicles. Podem fer burla de l’església catòlica, però no de l’Islam. Podem fer burla dels turistes alemanys o dels francesos però no dels magribins. Poden ridiculitzar els homes, però no les dones. És ben curiós. Per això m’agraden molt la Dorothy Parker i la Patricia Highsmith. Perquè feien burla de les dones, també, sense agafar-se el tàmpax amb paper de fumar (refrany adaptat al món sostenible i no sexista d’avui en dia).

¿T’estimo si he begut sortirà en castellà?

Sí, al maig. Es titularà *Te quiero si he bebido*.

Així podem assajar la pregunta clau: “¿Por qué no lo has escrito *directamente* en castellano?”

No descarto escriure llibres directament en castellano en el futur, del mateix mode que no descarto canviar-me de sexe.

LA LLOTJA

Ester Andorrà i Culubret

estordida@hotmail.com

indigents a fornicules vàries
edifici profanat
esprais sobre pedra.
magnífica pèrdua,
escenari desmanegat.
maltractada t'han deixat,
bleixes encara, Llotja,
aviat palermitana
i oblidada.

el més cool t'envolta
la verònica ja ni et plora,
t'obliden per museus blancs

REVELACIÓ

Genís Cardona

gcardona@oo.upc.es

Una vegada més sóc al lloc acostumat. De cara endavant, al costat de la finestra de vidre. Amb el perfil dibuixat al reflex de la llum. Un llibre obert sobre els genolls, un llibre de nostàlgiques aventures i lleugers sospirs de gestes heroiques, un llibre suau de llegir, amb lletra agradablement sinuosa i pàgines blanques, un llibre que desprèn una olor que se'm fa atractiva, com el perfum d'algú a qui estimes. La jaqueta jau descartada al seient de costat, buit si exceptuem la presència de la roba. L'aire calent puja feliç des del reixat del terra, a mà dreta, una mica per sota de la finestra que fa de mirall.

La via del costat es mou paral·lela a la via que tinc sota els peus, separada de mi per un gruix prou segur de ferro i aliatges. La seva presència esdevé un sord catacric-catacrac, catacric-catacrac, a mesura que el tren avança metres a la penombra del capvespre. Els pobles apareixen representats per les seves estacions malaurades, plenes de pintades efectuades per pintors poc experts, grans defensors, malgrat tot, de la política feixista per una banda, i de l'autodeterminació per l'altra. A l'esquerra, cada vegada més nítidament, s'intueix la muntanya retallada amb el sol darrera, ponent.

De sobte un túnel. La finestra esdevé un mirall inequívoc del meu cercle de proximitat. Veig l'àvia que seu davant meu, riallera en el seu món interior de llarguíssims records. Més enllà, a l'altre costat del passadís, un home encorvatat, amb les cames creuades sobre pantalons finíssims, llegeix un article de la secció de societat d'un diari de distribució gratuïta. El doble reflex de l'altra finestra em permet distingir com darrera meu hi seuen en silenci una colla d'estudiants d'una universitat que, joiosa en la seva contribució a l'originalitat i autonomia, regala carpetes uniformes a tots els seus alumnes.

El túnel s'esgota i torna a sortir la nit apropant-se. En altres temps, sense por de plagiar la idea d'algun altre autor, hauria dit que els ocells formaven notes d'un pentagrama en les línies d'alta tensió que envoltaven la via. Ara no puc pas dir-ho, plagi o no plagi. No hi ha ocells a les línies i tampoc no hi ha melodies intuïdes. El món deu estar acabant-se si fins i tot els ocells han fugit.

Mirant novament per la finestra, veig que els camps, els boscos i els poblets d'estacions tristes han desaparegut. Han estat substituïts pel que sembla una gran platea, plena de butaques i sillons de colors brillants, vermells, blaus i verds foscos. Als sillons i butaques hi seuen distesos uns espectadors privilegiats, amb els ulls clavats a l'escenari d'aquest teatre on, per força, hem d'estar el tren, els seus passatgers i jo.

Busco les ulleres que havia desat dins la butxaca de la jaqueta, les ulleres que faig servir per a conduir i per anar al cinema. Ara les utilitzo per a observar des de la posició invertida: Des de l'escenari contemplo el públic que m'observa a mi. Veig que tots porten samarretes blanques amb lletres vermelles i negres cosides sobre el teixit. Si m'acosto una mica les ulleres als ulls puc sospitar les paraules que representen aquestes lletres. Hi llegeixo Destí, Somni, Amor, Mort, Odi, Ignorància. Altres personatges, situats més per darrera, no em permeten la lectura.

L'àvia riu i l'home tomba la pàgina del diari, esforçant-se per a no matxucar-la més del que està. Dels seus braços i de les seves cames surten uns fils blancs, gairebé transparents, que s'enfilen cap amunt, travessant el sostre del vagó i els altaveus per on sona una clàssica interpretació. Un dels fils es tensa un moment i l'home aixeca el braç per a tocar-se el nas. L'àvia riu i un fil li mou una mica una cama, seguint el ritme de la musiqueta del tren.

Deso les ulleres a la butxaca de la jaqueta, al seient del costat. Potser no em calia veure el que he vist. Potser sí.

Agafó el llibre de sobre els genolls, el llibre de pàgines blanques i lletres curvilínies. Continuo llegint pel lloc que m'indica un punt de llibre preciós. El fil que havia mogut la meua mà ara es relaxa i esdevé invisible. El vidre de la finestra s'emmiralla completament en la lluminositat interna del tren. La nit comença, potser, fora.

EPIGRAMA PER PRIMAVERA

Quim Cardús i Cardellach

joaquimcardus@hotmail.com

EPIGRAMA PER PRIMAVERA

(...un deix de mala llet, a punt de ser munyida!)

Virus polièdric d'estómac cenyit.
Inconnex diàleg entre cos i pit.
Gibrell, el teu cap, que viu atùit.

Ornamentalment neix la silueta.
Requadres per omplir la samarreta.
Èxit rotund, el de l'estètica.

Xabacans neòfits de fe del disseny.
Ingestes prou níviés, d'atzabegenc seny.
Atxes que avancen donant pas al reny.

CRÒNIQUES GRISES DE DIUMENGE – Vintena Entrega

Rubèn Intente Soler

mussolblau@hotmail.com

Simó Estrada va morir a la cel·la humida d'un llòbrec penitenciarí gironí, fa prop de cent-setanta anys. En feia més de vint que esperava pacientment el moment del traspàs.

Alliberat d'esperances i aspiracions terrenals, i guiat únicament per una fe primitiva i funesta, va viure cada segon del seu llarg suplici amb el mateix estat d'esperit: la més eixuta indiferència vers les lògica castració dels apetits corporals, combinada amb un pànic ajaçat al racó més pregon de la seva intimitat. Un pànic paral·litzador, sí. Una por exasperant, motivada pel sever convenciment que el pitjor estava per arribar.

Simó Estrada va viure el presidi esperant l'autèntic càstig.

Va morir submergit en un laconisme apodíctic, sentint l'ofec sobre el pit que l'havia acompanyat al llarg de tots aquells vint darrers anys. Mai no es va permetre sedar l'ànim amb el fràgil consol del penediment. La seva moralitat, d'un simplisme maniqueu i taciturn, el tenia sumit en la certesa que no hi ha perdó possible per qui s'ha atrevit a ultratjar el més sagrat dels manaments. No; el penediment hauria estat un nou insult, un altre graó que l'hauria enfonsat més en l'embrutiment de l'ànima.

Tots els canvis generen curiositat, i és habitual que les noves situacions no responguin gaire fidelment a les expectatives que hom, inevitablement, ha anat construint amb antel·lació. I la mort és el major dels canvis, sembla.

Simó Estrada va acomodar-se al seu nou estatus d'espectre solitari, adonant-se amb astorament que el fibló del foc etern, tantes i tantes vegades anticipat en el seu imaginari turmentat, simplement, no apareixia.

Inicialment va sentir-se assetjat novament pel dolor intensíssim de l'espera. Convençut com estava de l'inesquivable adveniment del "gran càstig", va trigar a fer-se a la idea que la seva nova realitat consistia senzillament a vagar pels boscatges on tal dia com avui havia comès la seva particular atrocitat. Però amb el temps, la rutina va anar endormiscant la vehemència del martiri i finalment s'adaptà al seu paper de fantasma masover d'un tros de bosc apartat de tot. Rarament es topava amb el record d'aquell malaurat dia en què el destí féu el gran tomb. S'entretenia amb cada detall de la natura: escoltava hores i hores el sorollet de l'aigua del rierol dringant sobre les pedres; seguia el rastre dels senglars; observava els ocellets; somreia amb els moviments enjogassats dels esquirols... va recuperar del tot la seva natural capacitat per meravellar-se i gaudir del trànsit lent de les estacions.

Sí, Simó Estrada era la mena d'home que no demana res d'especial a la vida, la mena d'home capaç de viure eternament admirat davant el subtil canvi de fesomia del paratge on, tret dels anys de presidi, havia viscut tota la vida. Com a mortal no va ser mai intrèpid, com a esperit tampoc. Era un espectre envernissat amb la dolçor de la senzillesa. No va perdre un minut del seu temps sense perímetre, maldant per desenvolupar les habilitats pròpies dels fantasmes torbadors de les faules infantils. Mai en vida no s'havia deixat arrossegar per les foscors de l'orgull i la vanitat i, com a espectre, no va variar en cap mesura l'essencial d'aquest tarannà dòcil. Tampoc no li hauria servit de massa aprendre a espantar les criatures; no tenia contacte amb ningú, ni amb vius ni amb morts i, de fet, se'n congratulava enormement, perquè el tipus de vida (o de mort) austera que s'havia construït l'ajudava a mantenir a molta distància l'ombra de les imatges doloroses.

Però així com la fe sense límit de Simó Estrada l'havia capbussat en vida a l'espera pacient d'un inqüestionable càstig, la seva cànvida ingenuïtat l'havia conduït, ja com a mort, a donar per estable una situació de benestar que ni de bon tros no era per sempre.

Amb els anys aquella contrada inhòspita que s'havia fet tan seva, va esdevenir cada vegada més concorreguda. De primer van ser excursionistes i boletaires de la comarca els qui van escapar-li la tranquil·litat, però encara eren prou fàcils d'esquivar. Més endavant van arribar sorollosos

motoristes, però el pitjor de tot va ser la implacable colonització de la zona per part dels “domingueros”

Poc es pensava Simó Estrada que a la clariana on va esquarterar la seva muller a cops de destrat, aquell racó de bosc on va perdre el seny sadollant les inconfessables cremors d’una gelosia malaltissa, fornicant un tros de cos ensangonat, seria avui un espai destinat al gaudi d’un eixam de famílies cridaneres, amants de la música enllaunada, l’ensalidilla, i el partidet havent dinat.

Prou li agradaria fugir bosc enllà, però amb la fressa desesperant dels diumenges li ha tornat el record que la seva ànima està destinada a rostir-se a la brasa lenta de la tortura redemptora. És ara que s’ha adonat que a ell no li calia un infern sofisticat per covar la sofrença, que no seria possible imaginar pitjor infern que el de l’olor d’all i oli dels diumenges, encarnant la pauta de periodicitat que ha amputat la seva hipnosi, arrambant tota ombra d’indulgència i reafirmant la crua consciència de culpa, càstig i eternitat

S, M, L, XL

Guillem Miralles i Puig

guimipu@hotmail.com

S, M, L, XL, és el títol d'un llibre sobre la història d'unes altres sigles: les del despatx d'arquitectura holandès OMA (Office for Metropolitan Architecture). Lector que no em coneixes, he de dir-te que jo, d'arquitecte, mai n'he tingut vocació, però sí que he tingut accés a molts llibres d'arquitectura, perquè això que alguns diuen destí de la vida ha volgut que les meves amistats objectivament més importants fins ara hagin estat arquitectes. Podrien haver estat filòlegs, historiadors, filòsofs, economistes, físics, o fusters, llauers, o pagesos. Però, fins ara, han estat arquitectes. Gràcies a ells, sóc capaç de formular una frase completa sobre arquitectura amb sentit. I us asseguro que no és una tasca fàcil. Tanmateix, quan es parla d'edificis, exerceixo el difícil art de callar i escoltar perquè hi ha algú que en sap més, i, com que xafardejar qualsevol tipus de publicació (sigui de l'àmbit que sigui) sí que m'apassiona, amb les arquitectòniques no he aconseguit canviar de vici. Algunes d'aquestes publicacions que m'he anat trobant m'avorreixen: unes, mostren excessius planells i dibuixos tècnics, i, llavors, no aconsegueixo passar d'una curta llambregada; d'altres, són excessivament especialitzades en allò que relaten; i unes quantes més, són gremials, amb referències implícites indesxifrables. Però del llibre S, M, L, XL, no me n'he pogut desenganxar fàcilment. El llibre, tal com diu la contracoberta, està concebut pel Rem Koolhaas (arquitecte del despatx OMA) com una novel·la, i els projectes i assaigs del seu despatx, de 1980 a 1993, s'hi classifiquen segons l'escala en què van ser creats. És a dir: **Small, Medium, Large, Extra-Large**, cada projecte classificat segons la seva envergadura. El llibre combina assaigs, manifestos, diaris, relats curts, fotografies, i planells, que es van amalgamant en les 1.344 pàgines que té, a mode de collage. Els autors també es reserven una columna a l'extrem esquerre d'algunes de les pàgines parells, per anar confeccionant, un extraordinari (per la qualitat de les definicions) diccionari de conceptes, des de l'A a la Z. Els autors escullen 1.200 paraules que defineixen de forma concisa, amb opinions i punts de vista personals, i amb l'ajuda de les influències d'un munt de referències que al final del llibre es detallen. Aquest diccionari és una gran màquina de pensar, que com les bones coses, hi pots estar d'acord o no, però llegint-lo sempre t'encén algun racó desvagat del pensament. Per citar uns quants conceptes (el primer; un a l'atzar; i l'últim de tots; tal com apareixen al llibre, en anglès):

ABOLISH

To execute an intention amounts to abolishing a desire.

→ (ref. al final del llibre: Susan Sontag, *The Benefactor*, 1983)

FICTIONS

We live in a world ruled by fictions of every kind –mass-merchandizing, advertising, politics conducted as a branch of advertising, the instant translation of science and technology into popular imagery, the increasing blurring and intermingling of identities within the realm of consumer goods, the pre-empting of any free or original imaginative response to experience by the television screen. We live inside an enormous novel. For the writer in particular it is less and less necessary for him to invent the fictional content of his novel. The fiction is already there. The writer's task is to invent the reality.

→ (ref. al final: J. G. Ballard, introducció a *Crash*, 1989)

ZOOM RATIO

AutoCAD's "zoom ratio" is about ten trillion to one, more than adequate for most applications.

→ (ref. al final: *AutoCAD Reference Manual*, 1989)

Aviso als arquitectes que conec i als lectors que no ho són o que no conec, que no tinc ni idea de quina tendència arquitectònica correspon a aquest despatx d'arquitectura. No m'interessa saber-ho. Això és feina vostra (dels arquitectes): jo em situo a l'exterior d'aquesta disciplina i n'analitzo el que m'interessa, sense prejudicis ni formació seriosa (més enllà de la que he après de vosaltres, els arquitectes). El que n'extrec i m'interessa aquí de l'S, M, L, XL, és la manera en què els autors semblen reflexionar les seves pròpies accions a través d'aquest llibre. Com arriben a resultats concrets a partir d'una reflexió a priori, o com conceptualitzen a posteriori, classificant. No sé si les coses han anat tal com explica el llibre, i si el brillantment redactat diccionari de conceptes del marge esquerre de les pàgines parells del llibre, per exemple, ha estat pensat vertaderament pels arquitectes o per redactors per encàrrec. No ho sé. Però vists els estúpids i idiotes criteris, amb què, habitualment, es passa ràpidament de desfer una cosa per espatllar-ne una altra en moltes facetes de la nostra societat, aquest exercici em sembla una illa de lucidesa, que amb l'ajuda d'altres illes, construeix alternatives solvents a l'escepticisme, per la via directa, sense giragonses ni giravolts. El diccionari de cites és impressionant, una referència (llibres, pel·lícules, pintures) per cada un dels 1.200 conceptes. Els que em coneixeu sabeu que sempre m'han apassionat aquestes llistes de relacions que suposen no només citar les coses, sinó saber quan i on cal fer-ho. Esmenten Le Corbusier, Goethe, Rilke, Wenders, Madonna, Borges, Kafka, Kundera, Ballard, Dalí, Freud, i molts més.

He tingut sempre el defecte de valorar més el plantejament que la resolució de les coses. Potser per evidents limitacions pròpies de resolució en certs àmbits, sempre m'ho he fet venir bé i m'he inclinat a intuir i propagar que l'autèntica resolució de les coses està en plantejar-ne bé el procés. I no dic res de nou. Qualsevol que, mínimament, hagués intentat resoldre problemes matemàtics, sap que un bon plantejament del problema era essencial per arribar a un bon resultat. Fins i tot, alguns arriscats professors bonificaven el què consideraven un bon plantejament per sobre d'una resolució que coincidia amb el número que calia donar. I és que quantes vegades el número de la resolució perfecta arriba per via del company saberut o per còpia exacta del primer que ha endegat el procés de pensar la resolució? No només en exàmens. Quantes vegades una idea potent d'algú, serveix perquè altres en treguin partit i visquin de la idea a base d'anar-la desestructurant? Actualment, a còpia de demanar resultats estem enverinant la capacitat de generar processos, de repensar-nos, i d'oferir resultats autèntics, sòlids. Com més ens allunyem de l'inici del procés de les coses, més equivocadament plantegem, i resolem encara pitjor, i hem arribat a un punt en què tots els plantejaments i processos ens vénen donats, sense capacitat d'intervenir-hi, i, llavors, el més fàcil és no saber què dir si et pregunten si el resultat de les coses és adequat o no. No ho sabem. Ho desconeixem. Aquest procés inconscient d'allunyament de la idea originària pot arribar fins a adonar-nos que l'essència de les coses ja no existeix. Per exemple, a través d'una idea de l'escriptor anglès, G. K. Chesterton: molta gent i jo mateix trobem sovint més pegues que virtuts en el sistema democràtic actual (que Chesterton qualificava visionàriament de plutocràcia a principis d'aquest segle) però cap d'aquests incrèduls (jo i d'altres) s'ha molestat a reflexionar només deu segons que potser el **resultat** de democràcia al què hem arribat a la nostra època s'ha desentès del **procés** pel qual es va arribar a creure que era adequat endegar la idea de democràcia. N'hem copiat la resolució, només. I tan feliços amb la nostra còpia de la idea de democràcia, estadi sublim de la nostra organització social, darrera la qual, ja no s'hi entreveuen res més. En canvi, el què fan Kooolhas i companyia, els arquitectes holandesos autors del llibre S, M, L, XL, és intentar discernir l'origen i el perquè de les seves pròpies accions.

M'imagino que la història també és, en aquest cas, cíclica, i havent arribat a aquest punt de potencial interès per tot allò que té un envoltori atractiu i un resultat evident, haurà de venir una altra generació per carregar-s'ho sense concessions, i despertar de la somnolència passiva que sembla caracteritzar certa generació. Com a conclusió final, la idea tan extesa del reciclatge ho explica i ho exemplifica la mar de bé. És un símptoma claríssim de l'època en què vivim i explica la prioritització del **resultat** per sobre del **procés**. El reciclatge, esforç al qual els nostres benefactors polítics actuals ens cominen a sumar-nos amb molta força i empenta, només és possible si abans ens hem descuidat, a consciència, de fer un procés de tria racionalitzada. La cosa va així: després d'haver construït el residu, l'eliminem. Però no parem atenció en el procés! Ens agrada més reciclar, amb satisfacció autocomplaguda de ciutadans compromesos classificant cada residu en el seu contenedor particular, que construir amb criteri, eliminant d'entrada. És el signe de la nostra època, només cal veure la pressa amb què ens posarem a reciclar la gran quantitat de paper inútil de la darrera contesa electoral sense haver pensat abans que convindria reduir aquesta contaminació informativa, per reiterada i redundant. Fem a l'inrevés, i quan ens adonem, tard, de la quantitat de residus que hem creat, inventem el reciclatge. I he recorregut al llibre de Koolhaas per explicar-me, perquè em sembla un anti-exemple d'aquesta societat, cada dia més decidida a deixar-se perdre pels camins més tortuosos per a solucionar les coses, evadint-se de l'essencial. El llibre de l'S, M, L, XL és una idea inèdita en qualsevol tasca humana contemporània: és un exercici d'autoreflexió.

S, M, L, XL

O. M. A. / Rem Koolhaas and Bruce Mau

1era edició del 1995

Autobiografia

G. K. Chesterton

Traducció d'Olivia de Miguel

Ed. El Acantilado

UN INDIVIDU

Sr. Polissó

SrPolisso@hotmail.com

(*J'suis l'pornographe, du phonographe, le **polisson** de la chanson. G.Brassens*)

UN INDIVIDU

Un individu, més aviat
contradictori, aixeca un dit,
la mà sencera, més ben dit,
pari, pari, iep!, vol que un taxi
a casa el porti.

Sentir-se a gust amb si mateix, i refer
tantes hores tancades al maleter.

Tornar a la llar, peti qui peti,
portal petit, un pany antic.
Desentumir-se els peus humits
pel xiri miri que el senderi
li ha fet perdre.

Una roina traidora de tan constant.
La humitat que es fica dins els ossos sans.

Que la contradicció del *tiu*
miri, miri a l'entorn intrínsec,
sense aquell vòrtex excessiu
del laberint d'ençà, de príncep
d'estar per casa.

El laberint torbador. Per ser equació
en parcials derives, sense solució.

L'individu sols pretén passar per alt
els seus moments més baixos. És ben normal.

I no oferir-se culpable a la comissaria de la consciència sense lluitar abans una mica.
A voltes li sembla que la seva muller índia - que té en somnis de vitrall - es mor qualsevol dia.

DRAMA d'U. d'A. ARQ.

Josep Ricart i Ulldemolins

jricart@arquitectes.com

Acte 1

Un luxós despatx, límits desdibuixats cap a la foscor, una gran taula de caoba il·luminada des de un focus ocult, una cadira tapissada en pell (molt presidencial), una foto de l'honorable (l'ex.) penjada des de la foscor superior, una senyera i una bandera amb un logo comercial.

- **B.** (*arrepapat a la cadira, cigar habà apagat, malcarat, celles alçades*)... L'he fet venir per a rescindir el contracte que ens vinculava per a dissenyar el nostre estant per a construmat.

- **U.** (*de peu, d'esquena a l'audiència, una silueta vestida amb roba negra, cap moviment*). Uhm...

- **B.** (*es redreça lleugerament en la cadira per alinear uns papers inexistents sobre la taula*). Vull en primer lloc recordar-li els pilars en que es fonamenta la nostra empresa, (*encén el cigar*)...una empresa que durant més de 36 anys ha sigut reconeguda com l'empresa que ha realitzat les construccions més pesants del nostre país!

La nostra empresa és una família... creiem que l'estabilitat física dels edificis s'aconsegueix a través d'uns empresa composta per famílies estables.

Nosaltres coneixem el mercat,...de fet nosaltres som el mercat... no hi ha res per inventar,... ja està tot dit... !Vitruvi fou l'últim inventor en el món de l'edificació!!

El nostre lema (besa la bandera amb el logo) : **“construir sòlid és una qüestió de pes”** segueix sent la nostra senyera.

- **U.** (*canvia el pes de cama*). ...Uhm...

- **B.** (*es passa la mà pels cabells escadussers pentinats enrera*) ...És per tot això que la direcció ha decidit recórrer als serveis d'un interiorista reputat per a dissenyar l'estant, ja que no considerem que vostè sigui la persona adequada per a dur endavant aquesta important operació de promoció de la nostra marca

Silenci tens, canvi de pes de cama a cama, pas de mà per cabells, alineació de fulles. U. parla i mou els braços, però l'audiència només sent un rumor, B l'escolta i el talla.

- **B.** ...És cert que el pes i la solidesa no són aspectes que necessàriament s'hagin de percebre a través del sentit de la vista,... !però tampoc és excloent!, no pot pretendre que tapem els ulls dels visitants amb una vena per tal d'entrar en contacte amb els nostres productes a través del tacte,... que en el cas que ens ocupa exigiria d'una grua mòbil i d'un servei d'assistència mèdica per a traumatologies osses greus...

- **U.** (*nega amb el cap*). ...Uhm...

- **B.** El tema del tacte podria discutir-se en pro de noves formes d'aproximació als prefabricats pesats i les textures del formigó,... eliminant evidentment el punt en que proposava untar les mans dels usuaris amb greix i palla,... el que no podem acceptar és la seva tossuderia en tapar igualment els ulls dels nostres comercials per tal de crear “sinèrgies positives” entre comercials i clients.

- **U.** (*ampli gest envolvent amb les mans*). ...Uhm...

- **B.** Podem compartir amb vostè que els nostres colors corporatius (*mira les dues senyeres, groc i vermell*) poden estar una mica superats en el camp de la mercadotècnia,... en qualsevol cas els executors de l'estant és declaren incapaços de trobar en el mercat de les pintures i els estucats, les tonalitats que el seu projecte executiu defineix; xampany roig, ponent d'estiu, cyan tornassolat...

- **U.** (*afirma indecís amb el cap*). ...Uhm...

- **B.** (*cabells, papers, cigar, mirada intensa, celles alçades*) Per últim un punt que pensàvem que havia quedat prou clar: l'emplaçament físic de l'estant; pavelló 7, illa 12, mòdul 6 i 7 en cantonada. El lloc és ben clar, incompatible amb la seva obsessió per la “desmaterialització” del nostre estant.
- **U.** (*afirma indessís amb el cap, es perceptible que parla, però només s'entenen algunes paraules*). ...Uhm...punts de venda... disgregats...uhm...
- **B.** (*el talla*) En primer lloc per la nostra reduïda capacitat de portar més de 2 comercials (els seus 13 emplaçaments antimatèrics proposats exigeixen de 13 comercials i ajudants, així com servei de catering).
- **U.** (*gest tímid, canvi de pes de cama a cama*). ...Uhm...
- **B.** En segon lloc per la seva obsessió per considerar els banys del personal de la fira com el lloc natural per a la presentació dels nostres productes. I per últim a causa de l'impossibilitat de fer anar els visitants pels nostres estants antimatèrics amb els ulls tapats a través de la fira seguint una senyal sonora realitzada per un nan albí amb un “dijerido”.

Apareix projectada al fons de l'escena una imatge d'un homenet grassonet de cabells blancs vestit amb bolquers i bufant per l'extrem un llarg instrument de fusta aproximadament cilíndric.

- **U.** (*paraules inaudibles, gest tímid, canvi de pes de cama dreta a cama esquerra*)...Uuuhm...
- **B.** En definitiva, benvolgut U. Li aconsellem que canvi els seus discursos i que toqui de peus a terra. La solidesa és pes, el pes és estabilitat i en aquesta empresa vostè sobra.

L'Arquitecte surt d'escena sense donar la cara al públic, l'home arrepatat petja un botó inexistent

- **B.** Carmina, que passí el següent...

L'empresari s'aixeca, s'acosta a un moble bar que havia quedat enfosquit al fons de l'escena, ara rep un focus de llum, es prepara una beguda en vas de tub introduint glaçons de gel i un líquid de color ambarí, mentre saboreja la beguda, la seva mirada recau en una fotografia situada en un marc sobre el moble bar, l'agafa i se la mira. En la pantalla apareix una imatge de l'empresari amb americana esportiva i pantalons de cotó, recolzat en un espectacular cotxe esportiu vermell.

“...els arquitectes hauríeu d'estar a la presó, però gràcies a vosaltres he passat la vida al carrer...”

Carles Flavià

INSPIRACIÓ – 1era part

Màrius Serra

<http://www.mariusserra.info> (nou)

Nota: Rebotant l'e-mail del Paper de Vidre, amb l'Assumpte: “...i d'on ve la inspiració?”, l'autor ens ha enviat un relat inclòs en un llibre de relats publicat el 1998, guanyador del Premi Ciutat de Barcelona d'aquell any. El relat en qüestió, es diu, precisament, INSPIRACIÓ i hem acordat publicar-lo en cinc entregues, de març a juliol, en les cinc parts en què estava redactat en la seva versió original.

A M P

1

Estava inspirat i ho vaig escriure pràcticament d'una tirada. Tan aviat aquell amic periodista m'ho encarregà la màquina distorsionadora dels records es va posar en funcionament. La proposta era clara, però estava tan oberta a l'especulació com calgués. Havia d'explicar en sis mil caràcters el meu primer viatge a l'estranger. I l'estranger, en aquest territori de la memòria, s'estenia Catalunya enfora. Crec que d'altres interpellats per a la mateixa secció del suplement d'estiu, els nascuts en qualsevol punt d'aquest vast territori estranger predefinit, havien d'escriure sobre l'experiència contrària: el seu primer viatge a Catalunya. Es tractava, doncs, d'aconseguir una cruïlla de camins estrenats amb les descripcions dels uns i dels altres.

Vaig triar Irlanda, un dels meus primers viatges a l'estranger en qüestió. La mítica Irlanda de Joyce i dels grans bevedors. Com ja he dit, l'encàrrec em va trobar inspirat i, un cop escrita la primera frase —havien passat deu anys i tornava a Irlanda—, el text va fluir pràcticament sense discontinuïtats fins que va ocupar els sis milers de tipus que la maqueta d'aquella pàgina del diari estava en condicions d'absorbir. Era una facilitat traïdora, però. D'una banda, abans d'escriure aquella primera frase irlandesa que m'havia d'estirar a pas lleuger fins als límits del terreny llogat, n'havia esborrat mig centenar que mai no començaven pel bon començament. A més, el resultat final d'aquell text que engegava amb deu anys que passaven i jo que tornava a Irlanda no era òptim. Potser cobria els objectius del periodista amic però quedava tan lluny del meu que vaig estar a punt d'estripar-lo i tornar a començar pel final.

Perquè l'objectiu real que m'havia proposat quan vaig escriure allò dels deu anys i el retorn a Irlanda era descriure, de la manera més exhaustiva possible, un episodi sentimental que havia viscut en un poblet escocès amb la dona de la meua vida quan encara no sabia que ho seria. Em sentia inspirat i creia que si m'endinsava en l'hilarant record d'aquell episodi remot de Helmsdale aconseguiria transmetre en el meu relat aquell optimisme malaltís i absolutament aliè a la raó que els humans només coneixem quan vivim allò que se sol anomenar una història d'amor. El problema és que qualsevol punt dolç ha de venir sempre precedit per tota una corrua de prolegòmens que preparin el terreny, i la inspiració em va fer allargar tant aquests prolegòmens que al final l'episodi de Helmsdale no cabia al text de cap manera. No hi havia paraules per a la felicitat.

Potser la culpa era de la primera frase, ho reconec, però és que ja m'agradava quan la vaig escriure i encara ara em subjuga. “Havien passat deu anys i tornava a Irlanda”. Una frase així trobo que inspira una gran tendresa. Deu anys i Irlanda. Hi ha un espai, la qual cosa sembla del tot innegociable a l'hora d'escriure sobre un viatge, però no és un mer diorama ple de dades banals

sinó que només existeix perquè l'invoquem des de la fondària del temps passat. Poca broma, que deu anys deformen moltes coses. El món que ens envolta s'erosiona i les mutacions sentimentals fan la resta. Havien passat deu anys i tornava a Irlanda, doncs. Un encapçalament així, vaig decidir tan aviat el vaig tenir escrit, era un gran què i no hi renunciaria de cap manera. Deixava ben clar que allò que anava a explicar no era un viatge a Irlanda. O almenys que no era el viatge que totes les narracions de viatges porten implícit. A més, també resultava obvi que el sotasignant no pensava perpetrar l'insuportable exabrupte d'explicar la seva vida, ni que només fos parcialment i per decennis, sinó que es conformava a destacar-ne alguns detalls més o menys crucials.

Ja que l'encàrrec semblava acostar-me inevitablement a l'univers Baedeker, abans d'arribar a Helmsdale em venia de gust jugar una mica amb el temps que desplaça els records, que els altera i els recol·loca en els espais que no corresponen. Per això era tan important que haguessin passat deu anys abans de començar el viatge. O que n'hi haguessin dos, de viatges. Un d'iniciàtic, que en certa mesura responia l'encàrrec del periodista amic, i l'altre d'enamorat, que m'acostava al gran objectiu íntim del text: l'episodi sentimental de Helmsdale que em va canviar la vida. També era important que tots dos viatges tinguessin inicialment la mateixa destinació, com de fet així havia succeït en la vida normal. Dades com aquesta de la destinació, tan pròpies de trens i avions, són també bàsiques en les narracions de viatges. Figura que el viatger sempre ha de tenir un objectiu inicial, encara que és prou comprensible i fins lloable que la volubilitat pròpia del moviment continu reorienti tants cops com calgui aquest objectiu.

En el decurs de l'escriptura d'aquell text d'encàrrec el meu objectiu inicial es va veure ajornat i ajornat pel ràpid creixement dels paràgrafs previs, potser perquè els salts en el temps em van seduir més del compte o potser perquè sis mil espais componen una geografia més aviat modesta. La qüestió és que al final l'episodi sentimental gairebé va quedar-ne exclòs. Les circumstàncies del moment el van reduir a una simple línia de seixanta caràcters en l'últim paràgraf del meu text dual sobre Irlanda. Una línia! Ara que m'he posat a reescriure-ho per arribar finalment a Helmsdale em sembla mentida, però el cert és que el full predefinit es va acabar de cop i volta. De sobte només hi havia espai per a tres ratlles més i calia tancar forçosament el cercle. Talment el món s'acabés. O el paper.

Me'n vaig sortir com vaig poder un matí i vaig faxar l'article al diari aquella mateixa tarda. No hi puc fer més. Una absurda dèria de professional segurament heretada dels meus pares botiguers m'empeny a complir els compromisos que contrec, tot i que sovint el més sensat fóra prescindir-ne i esperar ben assegut les temudes conseqüències d'una actitud tan poc professional. La qüestió és que sempre compleixo. O sigui que aquella tarda vaig donar per acabada la meva metamorfosi puntual en la figura d'un narrador de viatges i el text resultant va ser expedit tal com havíem establert amb el periodista amic. L'episodi de Helmsdale i la meua vida sentimental podrien esperar fins que algun altre estímul exterior els recuperés del no-res on habitaven, com finalment així ha estat. El que mai no hauria pogut ni sospitar és la naturalesa tan carrincona d'aquest estímul exterior. Una jove lectora de novel·la rosa és el que, mesos després, m'ha inspirat aquest relat de les meves anades a Irlanda escrit i reescrit en tres primeres persones que són la mateixa, tot i que entre la més llunyana i la més propera hagin passat vint anys.

Continuarà...

Descans
Roger Tudó Galí
era13@eresmas.com